

De första uppenbarelserna

KORT efter det att dessa yttre tecken på förtroende och kallelse visat sig började Muhammed få mäktiga inre upplevelser som fogades in i ett redan vaknande medvetande. När man frågade honom om detta talade han om "sanna syner" som kom till honom under sömnen; de var som "gryningsljuset när det bryter fram" sade han.¹ Den omedelbara följden av dessa syner var att han började sätta värde på ensamhet och tog för vana att söka avskildhet i en grotta i berget Hīrā' strax utanför Mekka. I detta fanns ingenting som Quraysh kunde ha funnit särskilt anmärkningsvärt. Att söka avskildhet var ett vedertaget bruk bland Ismaels ättlingar och i varje generation hade det funnits en eller två som då och då drog sig tillbaka till någon undangömd plats för att kunna få en tid obesmittad av människornas värld. I överensstämmelse med denna ålderdomliga vana brukade Muhammed ta med sig de förråd han behövde och ägna några nätter åt att tillbe Gud. Sedan brukade han återvända till sin familj, men ibland fyllde han på sina förråd och gick tillbaka till berget. Under dessa få år hände det ofta, sedan han lämnat staden bakom sig och närmade sig sin ensliga boning, att han klart hörde orden: "Frid vare med dig, du Guds Utsände!"² Och när han vände sig om för att se vem som talat, syntes ingen till; det var som om orden kommit från ett träd eller en sten.

Månaden Ramadan var den som av tradition brukade ägnas åt andaktsövningar i avskildhet. En natt mot slutet av Ramadan, då Muhammed var i sitt fyrtionde år och han var ensam i grottan, kom en ängel till honom i en mans gestalt. Ängeln sade till honom: "Läs!" och Muhammed sade: "Jag kan inte läsa", varpå, med hans egna ord: "Ängeln grep mig och höll mig i ett överväldigande famntag tills han nådde gränsen för vad jag förmådde uthärda. Då befriade han mig och sade: 'Läs!' Jag sade än en gång: 'Jag kan inte läsa.' Han grep mig igen, tillintetgjorde mig nästan i sitt hårda famntag och släppte mig först sedan han åter nått gränsen för vad jag kunde uthärda och sade: 'Läs!' Åter sade jag: 'Jag kan inte läsa.' Då famnade han mig en tredje gång som förut och sade:

¹ B. 1, 3.

² I.I. 151.

*Läs i din Herres namn, Han som har skapat -
skapat människan av en grodd som sätter sig fast!
Läs! Din Herre är den Främste Givaren,
som har lärt (människan) pennans (bruk),
lärt människan vad hon inte visste!¹*

Dessa ord upprepade han efter ängeln som därpå lämnade honom. "Det var som om orden blev skrivna i mitt hjärta", sade han.² Han befarade att detta kunde betyda att han blivit en poet inspirerad av djinner eller sinnessjuk och han flydde från grottan; men halvvägs nere på bergssluttningen hörde han ovanför sig en röst som sade: "Muhammed! Du är Guds Utsände och jag är Gabriel." Muhammed lyfte blicken mot himlen och där var hans besökare, ännu fullt igenkännlig, men nu tydligt i en ängels skepnad, uppfyllande hela horisonten. Han talade på nytt och sade: "Muhammed! Du är Guds Utsände och jag är Gabriel." Profeten skådade upp mot ängeln; så vände han sig bort, men vart han än vände blicken, mot norr, mot söder, mot öster eller väster var ängeln ändå alltid där, stående grensle över horisonten. Till sist försvann ängeln och Profeten gick ned för sluttningen och återvände hem. "Hölj över mig! Hölj över mig!"³ sade han till Khadīdjah när han med ännu bultande hjärta lade sig på sin bädd. Förskräckt, men utan att våga ställa frågor, hämtade hon snabbt en mantel och bredde över honom. När hans intensiva fruktan dämpats berättade han för henne vad han sett och hört. Hon talade lugnande med honom och gick därefter till sin kusin Waraqah, nu gammal och blind. "Detta är heligt! Ja, heligt!" sade han. "Vid Honom som i Sin hand håller Waraqahs själ; den mest upphöjde Nāmūs,⁴ densamme som brukade komma till Moses, har kommit till Muhammed. Sannerligen, Muhammed är detta folks Profet. Be honom vara lugn i denna visshet." Khadīdjah gick hem och upprepade dessa ord för Profeten, som nu med frid i sinnet återvände till grottan för att fullgöra det antal dagar som han hade lovat att ägna åt sina andaktsövningar i avskildhet inför Gud. När detta var gjort gick han enligt sin vana direkt till Ka'bah och utförde den rituella rundvandringen. Efteråt hälsade han på den gamle blinde Waraqah, som han hade lagt märke till bland dem som satt i moskén, och Waraqah sade till honom: "Du min broders son, berätta för mig vad du har sett och hört!" Profeten berättade och den gamle mannen upprepade vad han hade sagt till Khadīdjah, men den här gången tillade han: "De kommer att kalla dig lögnare, behandla

¹ K. 96: 1-5., B. 1, 3.

² I.I. 153.

³ B. 1, 3.

⁴ Av grekiskans 'Nomos' i betydelsen gudomlig lag eller skrift, här uppfattad som identisk med uppenbarelsens ängel.

dig illa, jaga bort dig och föra krig mot dig och om jag får leva för att se de dagarna må Gud veta att jag ska arbeta för att främja Hans sak.”¹ Därefter böjde sig Waraqah fram och kysste hans panna och Profeten återvände hem.

Khadīdjahs och Waraqahs lugnande ord följdes av en himmelsk bekräftelse i form av en andra uppenbarelse. Hur den kom är inte upptecknat, men när Profeten tillfrågades om hur en uppenbarelse kom till honom nämnde han två sätt: ”Ibland kommer den till mig som återskallet av en klocka och detta är svårast för mig; ekot klingar av när jag är medveten om budskapet. Och ibland tar ängeln gestalt av en man som talar till mig och jag blir medveten om vad han säger.”²

Denna andra gång började uppenbarelsen med en enda bokstav, det tidigaste exemplet på dessa hemlighetsfulla bokstäver som många av Koranens suror börjar med. Bokstaven följdes av en gudomlig ed svuren *vid pennan*, den som redan omnämnts i den första uppenbarelsen som Guds viktigaste redskap för att förmedla Sin visdom till människorna. Tillfrågad om pennan svarade Profeten: ”Det första Gud skapade var pennan. Han skapade skrivtavlan och sade till pennan: ’Skriv!’ Och pennan svarade: ’Vad ska jag skriva?’ Han sade: ’Skriv Min kunskap om Min skapelse fram till uppståndelsens dag.’ Då skrev pennan vad den hade blivit befalld.”³ *Pennans* ed följdes av en andra ed, *vid det som de skriver*, och bland det som de, det vill säga änglarna, skriver i himlen med mindre pennor på mindre skrivtavlor är Koranens himmelska förebild, som senare uppenbarelser hänvisar till som *en ärorik uppläsning*⁴ (*med budskap*) *inristade på en (oförstörbar) tavla*⁵ och som *bokens moder*.⁶ De två ederna följs av en förnyad gudomlig försäkran:

*Nūn. Vid pennan och det som skrivs ned!
Tack vare din Herres nåd är du inte besatt!
Helt visst kommer din belöning att vara i evighet.
Ditt liv och ditt handlande är ett lysande (exempel).⁷*

Sedan de första budskapen kommit följde en period av tystnad, som varade så länge att Profeten började frukta att han på något sätt ådragit sig gudomligt ogillande, trots att Khadīdjah inte upphörde att säga att

¹ I.I. 153-4.

² B. 1, 3.

³ Tir. 44.

⁴ Ar. *qur’ān*, ’uppläsning’, varifrån den gudomliga uppenbarelse som utgör grunden för Islam har fått sitt namn.

⁵ K. 85: 21-2.

⁶ K. 13: 39

⁷ K: 68: 1-4.